

ชีวิตอันพิถีพิถัน

เขาสามคนมีเส้นทางชีวิตและความคิดที่แตกต่างกัน ทว่า สิ่งหนึ่งที่พวกเขาเดินบนเส้นทางร่วมกันคือ การใช้ชีวิตแบบไร้กรอบ อ่านดูแล้วจะรู้ว่า คนเราพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถได้ถึงขั้นที่เรียกว่าไม่มีอะไรที่มนุษย์อยากทำแล้วทำไม่ได้

เดชา ศิริภัทร

เรื่อง "ปุตตรา" ภาพ เจษฎา ชาติมนตรี สไตลิสท์ วันสนันท์ ชีรวินิจ

ผู้ชายคนนี้หันหลังให้กับมรดกนับล้านที่เต็มห้องไว้ให้ ก่อนจะหันมาออกแบบชีวิตตัวเองชนิดทวนกระแสโลกทุนนิยมที่เขี้ยวกรากเช่นทุกวันนี้ ปฏิเสธเทคโนโลยีและความสะดวกสบาย ด้วยเหตุผลที่ว่า...

"เป้าหมายชีวิตผมต้องการอุทิศให้กับการอยู่รอดของชาวนาและข้าว การใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับงานและเป้าหมายของชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็น"

“ผมเป็นลูกครึ่งไทยจีนที่สร้างฐานะจนร่ำรวยเป็นเศรษฐีใหญ่ในสุพรรณบุรี เป็นเจ้าของโรงสีและที่นาสองหมื่นกว่าไร่ แต่ปู่มีภรรยาเยอะ ย่าผมซึ่งเป็นเมียหลวงเลยได้มา 16,000 ไร่ แบ่งให้เดียวกับอาคนละแปดพันไร่ พ่อผมทำโรงสีข้าว เลยให้คนเช่าที่นาปลูกข้าว เก็บค่าเช่าเป็นข้าวเปลือก ชาวบ้านจะรักครอบครัวเรา เพราะเป็นเจ้าของที่ดินใหญ่ ไม่ได้ดูตรีตใคร แถมยังหมั่นยกที่ดินให้สร้างวัดสร้างโรงเรียนอีก

“ผมมีพี่น้อง 8 คน ผมเป็นลูกคนที่ 5 น้องๆทุกคนได้เรียนมหาวิทยาลัยหมด ยกเว้นพี่ชายคนโต เพราะตามธรรมเนียมคนจีนลูกชายคนโตต้องสืบทอดกิจการของครอบครัว พ่อพี่ชายจบ ม.6 ต้องออกมารับหน้าที่แทนแต่ย์ ส่วนผมตอนเด็กก็มีเพื่อนเป็นลูกชาวนา ทำให้อยากเป็นเกษตรกร ผมเลยเลือกเรียนคณะเกษตร สาขาสัตวบาล มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรียนจบมาสองทำเกษตรดูบ้าง แต่ทำไปห้ามาเจ้งไม่เป็นท่า หันไปสมัครรับราชการศูนย์เกษตรภาคกลาง จังหวัดชัยนาท ทำเกี่ยวกับปลุ่สัตว์อยู่ได้สี่ปี... ล้ออกกลับมกลองทำเกษตรอีกรอบ เปลี่ยนที่นาเป็นบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงหมูเลี้ยงวัวเปิดไ้ผสมๆกันไป แต่สรุปคือขาดทุนอีกไม่ต่ำกว่า 5 ล้าน ทำให้ได้เรียนรู้ว่า เกษตรกรคือผู้ที่ถูกเอาวัดเอาเปรียบอย่างมหาศาล ด้วยกลไกการตลาด ชื่ออาหารสัตว์ราคาแพงแล้วยังถูกตรวจราคาผลผลิตอีก

“เมื่อรู้ว่าช่วงนั้นแม่เสียพอดี ผมเลยไปบวชที่วัดสวนโมกขพลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี หนึ่งพรรษา และตั้งใจว่าจะครองไฟ้ถึงที่สุด ไม่ให้คนไปเยี่ยม ฉ้นมือเดียว นอนหมอนไม้ ตื่นตีสาม ถ้าบิณฑบาตแล้วฝนตกไม่กางร่ม นุ่งท่มจีวรแค่สองชุด ไม่มีเด็กวัดคอยรับใช้ กินในบาตร ปรากฏว่าการใช้ชีวิตแบบนี้ทำให้เราเบาสบาย และรู้ว่าการมีของเกินจำเป็นทำให้หนัก ไม่มีความสุข ต้องพึ่งนั่นพึ่งนี่รุ่งรังไปหมด การกินน้อยใช้น้อย มีเวลาเยอะ และเอาเวลานั้นมาฝึกจิตวิญญาณให้พัฒนาขึ้นและไปพัฒนาคนอื่นต่อ สร้างประโยชน์ตนประโยชน์ที่่สังคมกัน เป็นชีวิตที่ประเสริฐและเป็นความสุขยิ่งขึ้น

ตั้งแต่สึกออกมาทำให้ที่่คนคิดเกี่ยวกับโลกและการใช้ชีวิตของผมเปลี่ยนไปเลย ไม่อยากทำกรเกษตรแล้ว เพราะการทำกักรด้วยการเอาเปรียบคนอื่นเพื่อให้มีกำไรและขายชีวิตคนอื่น ถือเป็นอาชีพที่ไม่น่ายกย่อง ผมจึงพยายามหาช่องทางไปทำอาชีพอื่น

“จนกระทั่งมีเพื่อนทำเอ็นจีโอะมาเยี่ยม ถามเขาว่าอาชีพนี้เป็นอย่างไร เขาบอกว่าเป็นอาชีพที่่ทำประโยชน์เพื่อสังคม จึงไปสมัครเป็นเจ้าของที่่สอนเพาะพันธุ์ปลา ทำการเกษตรแบบไม่ต้องใช้นุ่ยให้ชาวนาภาคอีสาน ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาสี่สิบกว่าปีแล้วที่่ผมทำงานเอ็นจีโอมาทตลอด และตั้ง ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม” เมื่อสิบปีที่่แล้ว ก่อนจะเปลี่ยนมาเป็น ‘มูลนิธิข้าวชัย’

เน้นให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่สุพรรณฯ เพราะเป็นบ้านเกิด ส่วนหนึ่งทำเพื่อใช้หนี้บุญคุณ เพราะตระกูลเราสามชั่วคนอยู่ที่กินดี ได้เพราะชาวนา แต่วันนี้ชาวนายากจนมาก มีหนี้สินรุงรัง โดนปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง บั่นทอนสุขภาพทุกวัน และปัญหาที่ร้ายสุดคือเขาถูกดูถูก ไม่มีศักดิ์ศรี ทั้งที่แต่ก่อนชาวนาคือคนส่วนใหญ่ของประเทศ และเป็นกระดูกสันหลังของชาติ วันนั้นก็กลับเป็นแค่รากหญ้า ไม่มีคุณค่าอะไร ทั้งที่จริงๆ แล้วเขามีบุญคุณต่อประเทศมากในหลายมิติ งานที่ผมทำจึงเป็นการออกไปสอนชาวนาทำเกษตรปลอดภัยเพื่อไม่ให้ชาวนาหลุดพ้นจากวงจรอุบาทว์เรื่องนี้สิน ซึ่งเกิดจากการซื้อและใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง โดนกลไกการตลาดกดราคา และทำให้อาชีพชาวนามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมอาชีพอื่น

“ในเมื่อเป้าหมายชีวิตผมต้องการอุทิศให้กับการอุปถัมภ์ของชาวนาและข้าว การใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับงานและเป้าหมายของชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างแรกคือวันนี้ผมไม่ยึดติดกับมรดกหรือทรัพย์สินของตระกูล แม้วันนี้โรงสีของตระกูลจะใหญ่เป็นอันดับ 5 ของสุพรรณฯ มีข้าวเข้าโรงสีวันละ 500 ตันเป็นอย่างน้อย มีเงินหมุนเวียนวันละหลายล้านบาท ผมก็ไม่สนใจ คิดว่าของพวกนี้เป็นเรื่องนอกราย

“ตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ผมจะทำงานที่สุพรรณฯ ผมต้องการเวลามากขึ้น เพื่อจะได้ทำประโยชน์ให้ชาวนาเต็มที่ ผมจึงลดเวลาที่ใช้ในการบริโภคอาหาร จากที่เคยกินอาหารปกติ ซึ่งต้องเสียเวลาดีกินเมื่อละครั้งชั่วโมง เปลี่ยนมาเป็นการกินข้าวกล้องบดกับถั่วเหลืองและงา ซงกับน้ำต้มแทนข้าววันละสามมื้อ ช่วยประหยัดเวลาได้เป็นชั่วโมง ถ้ามือไหนมีผลไม้ก็กิน ไม่มีก็ไมกิน แต่เวลาได้กินผลไม้หรือกินขนมสักถ้วย เหมือนกับเป็นโบนัสให้ชีวิตเลย เพราะความที่เราชินกับการกินแบบนี้ เวลาได้กินอะไรอร่อยๆ นอกเหนือจากนี้ จะรู้สึกพิเศษมากเหมือนขึ้นสวรรค์ ผมกินอย่างนี้มา 4 ปีแล้ว สุขภาพก็ยังแข็งแรงดี นอกจากจะราคาถูก ยังช่วยประหยัดเวลาอีกด้วย วันเสาร์-อาทิตย์ก็กลับมากทมฯ ผมก็กินอาหารที่บรรจยวมปกติ

“ตอนบวชผมมีจิ๋วแคสองชุดยังอยู่ได้ พระท่านสอนว่าให้เราถนอมตัวเองก่อนว่าใช้เพื่ออะไร เราใส่เสื้อผ้าเพื่อป้องกันความเมื่อยจากป้องกันความร้อนความหนาว ไม่ได้ใส่เพื่ออวดความสวยงาม เพราะฉะนั้นผมมีเสื้อผ้าแค่ 10 ชุดก็พอแล้ว ใส่จนเก่าค่อยโย้ทิ้งแล้วหาซื้อใหม่ แต่ถ้ามีงานที่ต้องแต่งตัวสวยๆ ผมจะมีเสื้อพระราชทาน กางเกงสแล็ค เตรียมไว้ เพื่อให้ถูกกาลเทศะ

“ยารักษาโรคกับอาหารเป็นสิ่งเดียวกัน ถ้าเรากินอาหารที่เหมาะสม ยารักษาโรคไม่จำเป็น แต่ถ้าป่วยเมื่อไรผมจะรักษาด้วยสมุนไพร ไม่จำเป็นไม่ค่อยอยากไปหาหมอ เพราะผมต้องการพึ่งตัวเองให้มากที่สุด พระพุทธเจ้าบอกว่า ‘อตตาทิ อตโน’ ภาโถ

“

วันนี้ผมไม่ยึดติดกับบรรคหรือทรัพย์สินของตระกูล
แม้วันนี้โรงสีของตระกูลจะใหญ่เป็นอันดับ 5 ของสุพรรณฯ
มีข้าวเข้าโรงสีวันละ 500 ตันเป็นอย่างน้อย มีเงินทุนเวียน
วันละหลายล้านบาท ผมก็ไม่สนใจหรอก ของพวกนี้
เป็นเรื่องนอกกาย

”

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน' นั่นแหละเป็นความจริงที่สุด เพราะถ้ารู้จักพึ่ง
ตนเอง เราจะพัฒนาตัวเองให้มีศักยภาพสูงสุด ถ้ามีผู้พึ่งคนอื่น
อยู่เรื่อย เราก็จะพึ่งคนอื่นมากขึ้น

“สิ่งที่ผมปฏิเสธหนักๆ เลยคือการใช้โทรศัพท์มือถือ
คอมพิวเตอร์ และรถยนต์ ทั้งที่ผมสามารถหามาใช้ได้ แต่ไม่ใช่
เพราะเป็นเรื่องเงินจำเป็น อย่างการใช้โทรศัพท์มือถือทำให้ผมเสียเวลา
และไม่เป็นตัวของตัวเอง เพราะคนจะโทรมาหาเยอะ ถ้าไม่เปิดเครื่อง
เขาก็ตำ ไม้โทร.กลับเขาก็ตำ กลายเป็นการทำลายความสัมพันธ์ไป
และผมเชื่อว่าคลื่นโทรศัพท์ที่มีผลต่อสมอง ฉะนั้นผมไม่เสี่ยงหรอก
สู้เอาสมองไปใช้ทำอย่างอื่นดีกว่า

“คอมพิวเตอร์ก็ใช้นะ แต่ให้คนอื่นทำให้ ถ้าอยากหาข้อมูล
ผมให้ลูกน้องหาให้ เพราะกลัวติดคอมพิวเตอร์ เราเป็นคนชอบศึกษา
กันอยู่แล้ว และในอินเทอร์เน็ตมีข้อมูลอัปเดตอยู่ตลอด เดี่ยว
ปิดไปเจอนั้นเจอนี้แล้วจะติด ผมกลัวติดเล่นเกมคอมพิวเตอร์ด้วย
ถ้าไม่มีทางเอาชนะเกมคอมพิวเตอร์ได้หรอก แต่คอมพิวเตอร์จะ
กระตุ้นกิเลสเราให้อยากเอาชนะ ทำให้เสียเวลา อยู่ที่สุพรรณฯที่วี
ผมก็ไม่ดู สู้เอาเวลาไปอ่านหนังสือดีกว่า การอ่านทำให้พัฒนาสมอง

“รถยนต์ผมก็ไม่ขับ ไม่คุ้มกับที่ต้องเสียเวลาและต้องไปเสี่ยง
กับมัน ขับรถแล้วเครียด ผมไม่ชอบเครียดโดยไม่จำเป็น และถ้า
เกิดอุบัติเหตุ เราต้องเสียเวลายุ่งกับคดีความอีก ปีหนึ่งๆ ต้องเสีย

ค่าใช้จ่ายจุกจิกและเสียเวลาโดยไม่จำเป็น ต้องเอารถไปตรวจเช็ค
เสาร์ทายต้องล้างรถ เสียพื้นที่บ้านเพื่อให้รถจอดอีก สู้เอาที่ไป
ปลูกต้นไม้ดีกว่า ยังให้ออกซิเจนกับผมเยอะแยะ

“เครื่องปรับอากาศก็ไม่ใช้ แต่ภรรยาผมซื้อแอร์ เขาขออนุญาต
ซื้อแอร์ติดแอร์แล้วกัน ถ้าร้อนจัดเขาเข้าไปนอนในมุ้ง ผมไปนอน
อีกห้องหนึ่ง คิดว่าถ้าเราไม่รู้จักปรับตัวกับความร้อน อีกหน่อย
โลกร้อนยิ่งขึ้นจะอย่างไร คนมีแอร์อยู่เย็นสบาย คนไม่มีแอร์
ก็ตายสิ

“ทรัพย์สินของผมวันนี้มีแค่ที่ดินแปลงเดียวที่สุพรรณฯที่ผม
เก็บเงินซื้อเอง มีแค่นั้นก็เยอะแล้ว ลูกสาวลูกชายสองคนไม่เคย
เรียกร้องว่าผมต้องมีมรดกให้ เพราะเขารู้ว่าเราเป็นอย่างนี้ ผมไม่เคย
เรียกร้องจากลูกว่าต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ วิธีเลี้ยงลูกของผมคือ
ให้เท่าที่จำเป็น ตอนลูกชายเรียนมหาวิทยาลัย เขาเคยอยากได้
มอเตอร์ไซค์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เพราะเห็นคนอื่น
มีแล้วต้องมีบ้าง แต่ผมไม่ยอม เพราะถือว่าไม่มีความจำเป็น
ถ้าเขาอยากได้ให้เก็บเงินซื้อเอง

“การใช้ชีวิตของผมทุกวันนี้ไม่ได้สนใจเรื่องความสุข ผมลด
แต่ความทุกข์อย่างเดียว ความทุกข์ในที่นี้ก็คือความโลภ ผมโลภ
น้อยก็สุขมากขึ้น โกรธน้อยก็ทุกข์น้อยลง รู้เท่าทันมากขึ้นก็ทุกข์น้อย
ลง โลกโกรธหลงน้อยลงเท่าไร ก็มีความสุขมากขึ้นเท่านั้น”